

Столяренко О. М.

д.е.н., доцент

кафедри обліку і оподаткування

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄДНОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ОЦІНКИ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Важливою методичною проблемою оцінки безперервності діяльності під час контролю є підвищення достовірності, надійності та затребуваності звітних даних. Для вирішення цього завдання необхідно забезпечити єдність методики бухгалтерського обліку та господарського контролю, яка дозволить виразити думку внутрішнього контролера щодо безперервності діяльності підприємства на основі результатів підтверджених даних бухгалтерської звітності і аналізу умов та подій, що впливають на структуру капіталу. В бухгалтерському обліку – це визначення системи облікових показників, в контролі – визначення методичних прийомів і способів, що необхідні для отримання достатніх підстав висловлення думки щодо безперервності діяльності.

Фінансовий контроль, що є спеціальним видом управлінської діяльності і особливою галуззю економічних знань, володіє різними методичними прийомами, що розроблені на основі досягнень суміжних наук, таких як бухгалтерський облік, статистика, фінанси тощо. Порівнюваність у контролі досягається комбінованим використанням різних прийомів контролю: логічного і математичного, документального і фактичного.

Їх застосування дозволяє аналізувати і систематизувати фактичний матеріал, виявити послідовність дій суб'єкта контролю, як у звичайних господарських ситуаціях, так і в умовах неплатоспроможності, встановлюючи достовірність залученої інформації.

Вищеперераховані види контролю повинні використовуватися під час провадження процедур, пов'язаних із неплатоспроможністю. Така процедура

банкрутства як розпорядження майном є основною в прийнятті рішень кредиторами про подальшу долю неплатоспроможного підприємства, що передбачає чіткість контролю і його ефективність. Необхідно уточнити, що послаблення фінансового контролю за діяльністю суб'єкта господарювання, що перебуває в стані неплатоспроможності, неприпустиме. Обов'язковий контроль передбачає детальність виконання фінансово-господарських операцій і повинен використовуватися на всіх стадіях процедур банкрутства неплатоспроможного суб'єкта господарювання.

Окрім того, витрати, що необхідні для проведення контрольних заходів, повинні відповідати ефективності його проведення. Поняття ефективності в загальному порядку визначається співвідношенням результатів до розміру витрат, які мали місце під час досягнення результатів. Із визначення випливає, що для підвищення ефективності контролю необхідне зниження витрат контрольної діяльності. Проте, як показує практика, зниження витрат на будь-якій із перерахованих процедур банкрутства не призводить до підвищення її ефективності. Звідси випливає, що потрібно регулювати витрати в певних допустимих межах, при яких будуть зберігатися достатня оперативність і якість контролю.

В управлінні господарською діяльністю підприємства система контролю – це сукупність суб'єктів, об'єктів і засобів контролю, що взаємодіють як єдине ціле в процесі становлення ступеня відповідності досягнутих результатів прийнятим управлінським рішенням, а також оцінки стану об'єкта контролю на основі співставлення поставленого завдання з фактичним станом справ, виробітку регулюючих і коригуючих заходів.

Організація контрольних-аналітичних дій в бухгалтерському обліку в умовах неплатоспроможності складається із декількох елементів (рис. 1) і виконує різні функції під час провадження будь-якої процедури банкрутства неплатоспроможного боржника.

Достовірне визначення майнового та фінансового стану, фінансового результату суб'єкта господарювання багато в чому залежить від підготовки та оприлюднення фінансової звітності. У звітах розкриваються фінансові результати діяльності суб'єкта господарювання, які є джерелом змін у розмірі активів та пасивів останнього.

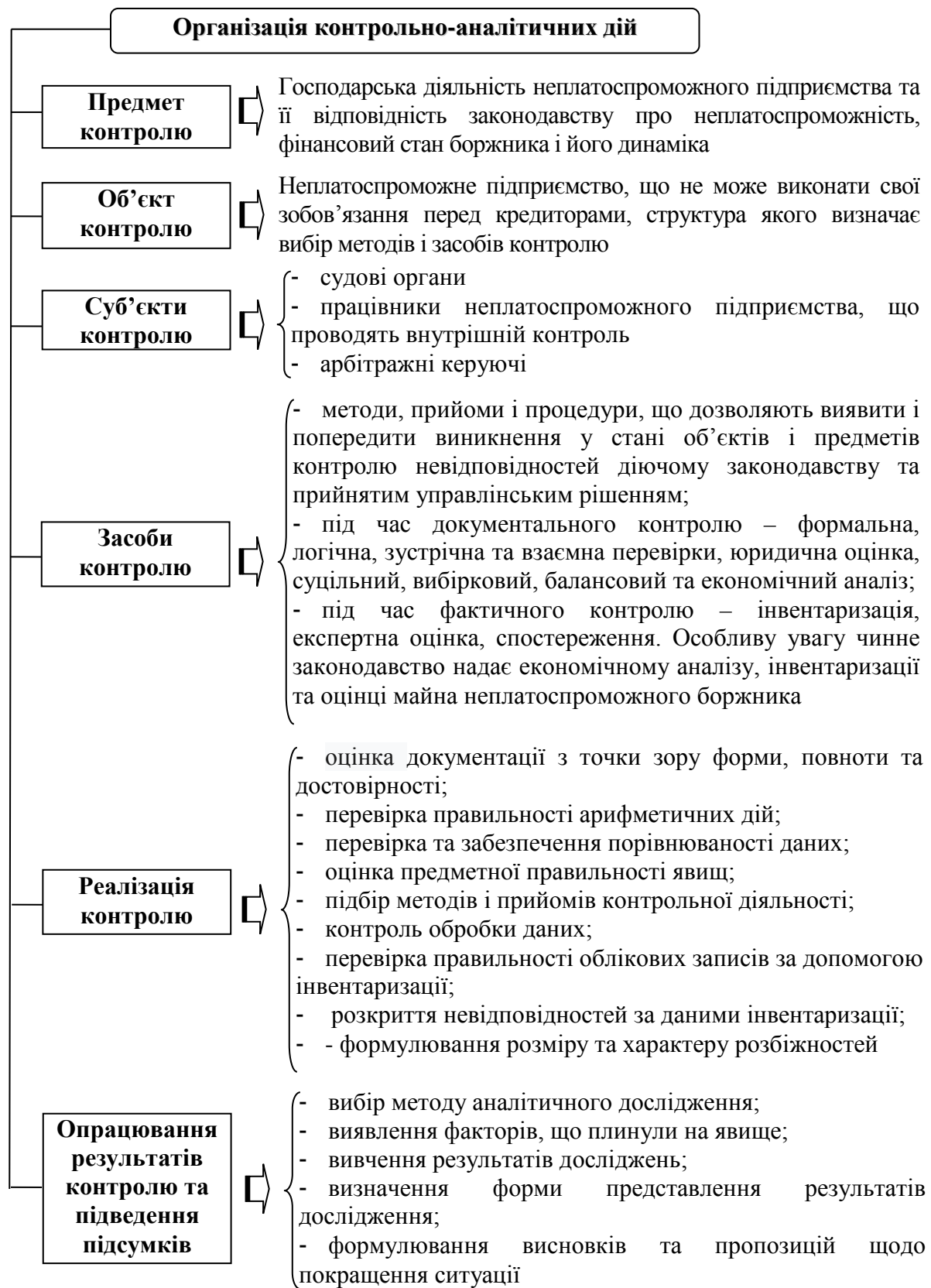
Робота, пов'язана з підготовкою фінансової звітності, є довготривалою та вимагає належної організації. В організації цих робіт доцільно виділити:

- 1) підготовчий етап;
- 2) основний (балансовий) етап;
- 3) післябалансовий етап.

Підготовча робота фактично проводиться підрозділами протягом всього року з метою своєчасної та коректної підготовки фінансової звітності. Ступінь складності та обсяг звітних робіт визначає правильність підготовки документації та бухгалтерських записів відповідного підрозділу. Постійне використання протягом року логічно продуманих методів бухгалтерського обліку може зменшити та спростити необхідну роботу щодо складання бухгалтерської звітності.

Однак, слід пам'ятати про вищезазначену безперервну роботу, пов'язану з організацією бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання, таку як ведення документообігу або ведення бухгалтерського обліку, що опосередковано впливає на правильність звітної роботи. На підготовчому етапі проводяться інвентаризація, вивчення повноти бухгалтерських записів, визначення фінансових результатів.

Балансовий етап – це безпосереднє складання бухгалтерської звітності, надання керівництву інформації про фінансовий та майновий стан суб'єкта господарювання.

Рис. 1. Організація контрольно-аналітичних дій в бухгалтерському обліку в умовах порушення принципу безперервності діяльності підприємства *

Після балансовий етап включає в себе затвердження звітності, її аналіз, пошук резервів та можливостей виходу зі стану неплатоспроможності.

Звітно-контрольні та аналітичні роботи, що ведуть до представлення майнового та фінансового стану суб'єкта господарювання, вимагають обов'язкової перевірки даних бухгалтерського обліку та даних аналізу, тому вони є не лише інформаційною, але й контрольно-аналітичною функцією обліку. Доповненням звітних та контрольно-аналітичних робіт є аудиторські роботи, а також оприлюднення фінансової звітності відповідними суб'єктами господарювання. Всі ці правильно організовані роботи значно підвищують якість представленої фінансової інформації, роблячи їх корисними для багатьох груп зацікавлених осіб, особливо для інвесторів, які приймають рішення щодо вкладення капіталу у відповідний об'єкт.

Розвиток систем бухгалтерського обліку, оподаткування і законодавства з бухгалтерського обліку не усунули проблем щодо удосконалення системи контролю на неплатоспроможному підприємстві.

Отримані результати проведеного аналізу надійності системи контролю дозволяє виявити області, що негативно впливають на безперервність діяльності, і спланувати подальші процедури контролю з метою скорочення можливості надання недостовірних висновків до мінімального рівня.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерский учет, анализ и контроль: теория, методология, организация [текст]: Монография / [коллектив авторов]; под общ. ред. проф. Ф. Бутынца, проф. М. Добии. – Краков: Fundacja Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, 2010. – 400 с.
2. Зотова М.В. Бухгалтерский учет при ликвидации организации-банкрота: дис. ... кандидата экон. наук: 08.00.12 / Зотова Мария Владимировна. - Москва, 2002. - 187 с.
3. Кивачук В.С. Оздоровление предприятия: экономический анализ / В.С. Кивачук. - М.: Изд-во деловой и учебной литературы; Мн.: Амалфея, 2002 - 384 с.